

VISCHNAUNCA DA SCHLUEIN

Constituziun communal dalla Vischnaunca da Schluein

Approbada entras la radunonza communal dils 6 d'avrel 2011

Entrada en vigur: 06-04-2011

Cuntegn constituziun communal

	Pagina
I. Determinaziuns generalas (art. 1 - 29)	3
II. Organisaziun communal (art. 30 - 59)	9
1. Organs communal ordinari (art. 30 - 56)	9
a) La radunonza communal (art. 31 - 42)	10
b) La suprastonza communal (art. 43 - 51)	13
c) La cumissiun da quen e gestiun (art. 52 - 54)	16
d) Il cussegl da scola (art. 55 - 56)	17
2. Ulteriurs organs / cumissiuns	18
3. Canzlia communal / emploiai communal (art. 57 - 59)	19
III. Finanzas, taglias ed autras taxas (art. 60 - 68)	19
IV. Vischnaunca burgheisa (art. 69)	22
V. Fatgs da baselgia (art. 70)	22
VI. Determinaziuns finalas (art. 71 - 73)	22

CONSTITUZIONI DALLA VISCHNAUNCA DA SCHLUEIN

I. Determinaziuns generalas

art. 1

La vischnaunca La vischnaunca da Schluein ei ina corporaziun territoriala dil dretg public. Ella consista dallas persunas sesentas sin siu territori.

art. 2

Autonomia ¹ La vischnaunca ha il dretg d'administrar sesezza enteifer la legislaziun dalla confederaziun e dil cantun.

² La vischnaunca exercitescha enteifer ils cunfins da sias competenzas il domini sur tut las persunas e caussas che sesanflan sin siu territori.

art. 3

Incumbensas
A. En general La vischnaunca ademplescha las incumbensas che sepresentan ad ella en favur dil beinstar dalla communitad. Ella promova il svilup cultural sco era il beinstar social ed economic e relai las leschas ed ordinaziuns necessarias.

art. 4

B. En special Tier las incumbensas dalla vischnaunca appartegnan cun resalva dil dretg federal e cantunal en special ils suandonts secturs:

- a) l'administraziun generala
- b) la segirtad publica (polizia communal, fatgs da pumpiers, protecziun civila)
- c) la scolaziun e formaziun
- d) la cultura ed il temps liber
- e) la sanadad publica
- f) il beinstar social
- g) il traffic (ils fatgs da vias e da construcziun)

- h) igl ambient e la planisaziun territoriala (planisaziun locala, providiment d'aua, allontanament dallas auas piarsas, dismessa da rumien, fatgs da santeri, protecziun digl ambient)
- i) l'economia publica (agricultura, selvicultura, providiment cun forza electrica, turissem)
- j) las finanzas e las taglias

art. 5

C. Externalisaziun La vischnaunca sa delegar l'execuziun da certas incumbensas a corporaziuns, instituziuns, fundaziuns dil dretg public, privats ni a personas giuridicas ni naturalas.

art. 6

Lungatg official Il lungatg official dalla vischnaunca da Schluein ei il romontsch.

art. 7

Egualitad dallas schlatteinas Las indicaziuns davart las personas e las funcziuns en quella constituziun serefereschon ad omisduas schlatteinas, aschilunsch ch'ei resulta buc enzatgei auter ord il senn dalla constituziun.

art. 8

Habilitad da votar Habels da votar ein ils burgheis svizzers che han cumplenu il 18avel onn e ch'eiin buc ugadai pervia da malsogna da spért ni fleivlezia da spért (Cudisch penal svizzer art. 369).

art. 9

Dretg da votar Dretg da votar en fatgs communal han ils burgheis ch'eiin habels da votar che habiteschan en vischnaunca ed ils burgheis svizzers che habiteschan en vischnaunca sco domiciliai ni sco dimorants. Il termin entscheiva cun il di ch'il scret d'origin vegn deponius.

art. 10

Eligibladad Scadin votant ei eligibels en in'autoridad communal.

art. 11

- Perioda d'uffeci
- ¹ La perioda d'uffeci dallas autoritads communalas cuoza mintgamai treis onns. Commembras e commembers d'ina autoritad, d'ina cumissiun ni d'ina delegaziun duront quater periodas d'uffeci ina suenter l'otra, san buca pli vegnir reeligi per la proxima perioda en la medema autoritad. Periodas d'uffeci entschevidas valan sco entiras. Suenter ina perioda d'uffeci ein els puspei eligibels.
- ² Il temps duront il qual il president communal ei staus commember dalla suprastonza communal vegn buca quintaus tier siu temps d'uffeci.
- ³ Tier la suprastonza communal vegnan en in onn d'elecziun il president communal ed in commember da suprastonza ed en in auter onn treis commembers da suprastonza eligi per in cuoz da treis onns.

art. 12

- Demissiun
- ¹ Scadin commember d'ina autoritad communal ha da comunicar sia demissiun en scret sil pli tard entochen ils 31 da mars digl onn dallas elecziuns alla suprastonza communal.
- ² La suprastonza communal annunzia las demissiuns cun l'emprema caschun da publicaziun pusseivla.

art. 13

- Termin dallas elecziuns e dalla surdada d'uffeci
- ¹ Las elecziuns dallas autoritads communalas han liug entochen ils 31 da matg.
- ² L'entrada en uffeci succeda cun igl emprend da fenadur.
- ³ Igl ufficial partent ei responsabels per ina surdada regulara digl uffeci.

art. 14

- Elecziuns supplementaras
- ¹ En cass d'ina demissiun ni vacanza duront la perioda d'uffeci vegn ei fatg in'elecziun supplementara per il temps d'uffeci restont, aschilunsch che la proxima elecziun ordinaria ha buca liug enteifer ils proxims sis meins. Per talas elecziuns valan las medemas disposiziuns sco per las elecziuns ordinarias.

² Ein las premissas per menar atras in'elecziun supplementara buc ademplidas, prendan ils suppleants per il commember ordinari part allas fatschentas dall'autoridad.

art. 15

Motivs d'exclusiun

¹ Parents e quinais en lingia directa, fargliuns, consorts e persunas che vivan en in partenadi registrau ni che meinan facticamein ina communidad da veta astgan buc appartener el medem temp alla medema autoridad communal.

² Quellas raschuns d'exclusiun valan era denter commembers dalla cumissiun da quen e gestiun ed ils commembers dalla suprastanza communal.

art. 16

Raschuns
d'incompatibilitad

¹ In emploiau communal ni in funcziunari communal stabel astga buc appartener all'autoridad ad el directamein superiura. El sa denton vegnir clamaus allas fatschentas cun vusch consultativa.

² Commembers da suprastanza e lur substituts, commembers dil cussegl da scola e lur substituts sco era emploiai communal astgan buc appartener alla cumissiun da quen e gestiun.

art. 17

Obligaziun da
prender stgisa

¹ In commember d'ina autoridad communal ni dalla suprastanza communal sto prender stgisa tier tractaziuns e votaziuns davart in fatg, sch'el sez, siu consort ni in da ses parents e quinais entochen al grad menziunau en art. 15 al. 1 ha in interess direct personal en causa.

² In commember dalla cumissiun da quen e gestiun sto prender stgisa tier l'examinaziun dil quen e dalla gestiun dad in'autoridad, d'ina cumissiun ni d'in uffeci, sch'el sez, siu consort ni in da ses parents e quinais entochen al grad menziunau en art. 15 al. 1 fa part da quella autoridad, cumissiun ni uffeci.

art. 18

Dretg da petiziun

Il dretg da petiziun vegn garantius. Scadin vischin ha il dretg da presentar allas autoritads communalas en scret propostas, giaschs e reclamaziuns. L'autoridad ei obligada da prender posiziun en causa en scret, enteifer treis meins.

art. 19

Dretg d'iniziativa ¹ 30 personas cun dretg da votar en fatgs communalas san pre-tender cun lur suttascripziun ch'ei vegni votau davart ina proposta inoltrada dad els. Excepi da quei dretg ein conclus ch'autoritads communalas han priu el rom da lur cumpetenzas ni relaziuns giuridicas regladas denter la vischnaunca e tiazas personas.

² L'iniziativa sa vegnir inoltrada en fuorma d'ina proposta generala ni d'in sboz formulau. Ella ei d'inoltrar cun las suttascripziuns alla suprastonza communalala.

art. 20

Procedura tier iniziativas ¹ Ina iniziativa valeivla sto ensemen cun in pareri dalla suprastonza communalala vegnir suttamessa sil pli tard enteifer dudisch meins alla radunonza communalala.

² La suprastonza sa era suttametter alla radunonza communalala cunterpropostas. Sch'ei dat ina tala cunterproposta, vegn ei decidu igl empren denter quella e l'iniziativa. Silsunter decida la radunonza communalala entras ina votaziun definitiva davart l'approbaziun ni la refusaziun da quella proposta che ha giu la preferenza ell'emprema votaziun.

art. 21

Retratga tier iniziativas Ina iniziativa sa vegnir retratga dils tschun emprems che han signau ella da tut temps entochen la votaziun, schinavon ch'ella cuntegn buc in'otra clausula da retratga.

art. 22

Iniziativas illegalas ¹ Iniziativas cun in cuntegn illegal ein buc admissiblas e vegnan buca suttamessas alla votaziun dil pievel.

² La suprastonza communalala communichescha en il tal cass siu conclus en scret als iniziants cun indicar ils motivs.

art. 23

Moziun ¹ Mintga persona cun dretg da votar ha il dretg da far a caschun d'ina radunonza communalala propostas che pertuccan buca la gliesta da tractandas. Sch'ina tala proposta vegn declarada per relevonta, ha la suprastonza communalala da presentar rapport e

proposta a caschun dalla proxima - sil pli tard enteifer dudisch meins - radunonza communal.

² Ultra da quei valan, cun excepziun dad art. 21, conform al senn las disposiziuns davart l'iniziativa (art. 19 ss.).

art. 24

Damondas da
sclariment

A caschun d'ina radunonza communal sa mintga persuna cun dretg da votar pretender dalla suprastonza sclariment davart la situaziun ni la liquidaziun d'in fatg communal. Il sclariment sa vegnir refiers sche considerabels interess dalla vischnaunca ni da tiarzas personas van buc a prau cun in tal agir.

art. 25

Elecziuns e
votaziuns federalas
e cantunalas

¹ Ils cedels da votar ed ils ulteriurs documents da votaziun per votaziuns federalas e cantunalas ston vegnir tarmess al votant silmeins treis jamnas avon il di dalla votaziun.

² Per elecziuns ston ils cedels electorals ed ils ulteriurs documents vegnir tarmess al votant silmeins 10 dis avon il di dalla votaziun.

³ En cass da votaziuns ed elecziuns federalas e cantunalas ei l'urna postada el local communal igl avonmiezdi dil di dalla votaziun/elecziun duront in temps fixau dalla suprastonza communal.

⁴ Dil reminent valan per las votaziuns ed elecziuns federalas e cantunalas las ordinaziuns respectivas dalla confederaziun e dil cantun.

art. 26

Responsabladad

La responsabladad dils organs comunals per donns ch'els caschunan exercitond lur activitad ufficiala, sedrezza tenor la lescha davart la responsabladad dil stadi.

art. 27

Dretg da recuors

Il dretg da recuors encunter conclus e disposiziuns dils organs comunals sedrezza tenor la legislaziun cantunala.

art. 28

Protocol

¹ Davart las tractativas dalla radunonza communal, dalla sup-
rastonza communal e dallas ulteriuras autoritads communalas
ni dallas cumissiuns eis ei da menar protocols separai che cun-
tegnan las decisiuns concernent las tractandas, ils resultats
dallas elecziuns ed ina resumaziun dils votums.

² Ils protocols dalla radunonza communal, dalla suprastonza e
dil cussegl da scola vegnan screts per romontsch.

³ Dil protocol dalla radunonza communal sa vegnir priu enve-
sta en canzlia communal. Il protocol ei d'exponer sil pli tard
treis jamnas avon la proxima radunonza communal. Ina resu-
maziun dil protocol vegn publicada a moda electronica. Vegn ei
fatg neginas protestas en scret entochen la proxima radunonza
eis el valeivels e vegn presentaus a quella radunonza per
approbaziun. Ils protocols approvai dalla radunonza communa-
la ein da suttascriber dil president e dil canzlist communal.

⁴ Ils ulteriurs protocols ein da presentar en la proxima sesida
per l'approbaziun e silsunter da suttascriber dil parsura e dil
protocollist.

art. 29

Envesta els
protocols

¹ Ils protocols dalla radunonza communal stattan a disposiziun
a mintga votant per envesta.

² L'envesta els protocols dalla suprastonza e dallas ulteriuras
autoritads communalas vegn lubida mo lu, sch'ei sa vegnir
fatg valer interess giustificau.

³ Al dretg sin envesta dils protocols sa era vegnir satisfatg cun
remitter in extract dil protocol.

II. Organisaziun communal

1. Organs communal ordinari

art. 30

Organs
communal

Organs ordinari da vischnaunca ein:

- a) la radunonza communal
- b) la suprastonza communal
- c) la cumissiun da quen e gestiun
- d) il cussegl da scola

a) La radunonza communal

art. 31

Radunonza
communala

La radunonza communal ei l'autorità suprema dalla vischnaunca. En quella fan las personas cun dretg da votar diever da lur dretgs en fatgs communal.

art. 32

Cumpetenzas

La radunonza communal ei cumpetenta per:

1. l'elecziun:

- a) dil president communal
- b) dils commembers dalla suprastanza e da lur suppleants
- c) dils commembers dalla cumissiun da quen e gestiun e lur suppleant
- d) dils commembers dil cussegl da scola e da lur suppleants
- e) dils commembers dalla cumissiun da baghegiar e da lur suppleant

las ulteriuras elecziuns, aschilunsch ch'ellas cumpetan buc expressivamein ad in'otra autorità;

2. relaschar e midar la costituziun communal, las leschas communalas e las ordinaziuns ed ils regulativs da valor generala;
3. approbar il preventiv ed il quen communal sco era fixar il pei da taglia;
4. conceder expensas e cuosts ch'eiin buca prevedi el preventiv e che survargan la cumpetenza finanziaria d'auters organs;
5. autorisar la cumpra e la vendita sco era l'impegnaziun da proprietad da beins immobilis, servituds e grevezias funsionals, aschilunsch che quei stat buc ella cumpetenza dalla suprastanza communal. Ils dretgs dalla vischnaunca burgheisa ein resalvai;
6. emitter novs emprests e surprender segironzas;
7. conceder e midar essenzialmein concessiuns per utilizar las auas, far valer il dretg da devoluziun el senn dalla legislaziun per ils dretgs vid auas ed accordar ulteriurs dretgs d'utilisaziun speciala;

8. decider davart la collaboraziun cun autras vischnauncas, corporaziuns ed instituziuns regionalas;
9. conceder emprests, sch'els surpassan la cumpetenzza finanziaria dalla suprastanza communal e schain buc el rom dil diever determinau da daners da fondo entras l'istanza cumpetenta;
10. decider davart formar corporaziuns ni instituziuns regionalas ni separticipar vid in tala;
11. decider davart la fusiun cun autras vischnauncas;
12. crear novs uffecis e piazzas communalas stablas.

art. 33

Convocar
vischnaunca/
Tractandas

¹ La radunonza communal vegn convocada dalla suprastanza communal entras publicaziun el Fegl official.

² Ei astga sulettamein vegnir priu conclus davart tractandas ch'ei indicadas sin la gliesta da tractandas, ch'ei da publicar silmeins otg dis avon la radunonza communal.

art. 34

Habla da decider

Mintga radunonza communal convocada en uorden ei habla da decider.

art. 35

Presidi

La radunonza communal vegn menada dil president communal. Per cass che quel ei impediud, presidescha il vicepresident ni in auter commember dalla suprastanza communal la radunonza communal.

art. 36

Predeliberaziun

La radunonza communal astga prender conclus mo da fatschentas, ch'ei vegnidas predeliberadas dalla suprastanza communal e ch'ei indicadas sin la gliesta da tractandas.

art. 37

Dumbravuschs

La radunonza communal nominescha ils dumbravuschs necessaris.

art. 38

- Modalitads da votaziun
- ¹ Las votaziuns vegnan fatgas cun plimaun. Ellas ein denton da far en scret, sche quei vegn giavischau.
 - ² Tier votaziuns cun plimaun ei la pluralitad absoluta da quels che votan decisiva. Ein las vuschs egualas, decida il president cun la vusch da tagl.
 - ³ Per votaziuns cun scrutini vala il absolut pli dallas vuschs val-eivlas. Cedels vits e nunvaleivels vegnan buca quintai. Sche las vuschs ein egualas ei la damonda renviada.

art. 39

- Modalitad d'elecziun
- ¹ Elecziuns vegnan fatgas cun scrutini. Sch'ei vegn buca fatg protesta san ellas vegnir fatgas cun plimaun, cun excepziun dallas elecziuns dalla suprastanza e dalla cumissiun da quen e gestiun. Eligius ei tgi che contonscha igl absolut pli dallas vuschs valeivlas.
 - ² Sch'ina elecziun individuala reussescha buca ni sch'ei vegnan eligi en in'elecziun collectiva pli paucs candidats che necessari, ha liug in secund scrutini liber. Eligi ein quels candidats che obtegnan las pli biaras vuschs.
 - ³ En cass d'ina paritad dallas vuschs decida la sort davart l'elecziun ni davart la successiun dall'elecziun en ils posts vacants. Quella trai il president da vischnaunca ni siu subsitut.

art. 40

- Elecziuns per differents uffecis
- ¹ Sch'in candidat vegn eligius per differents uffecis ch'excludan in l'auter, ha el da sedecider ladinamein per in u per l'auter uffeci.
 - ² Sch'ei dat raschuns d'exclusiun el senn digl art. 15 ei l'elecziun nunvaleiva. Sche plirs candidats vegnan eligi el medem scrutini en ina autoritad, alla quala els astgan buc appartener il medem mument tenor art. 15, vala l'elecziun per quella persuna ch'era gia entochen uss en uffeci u en cass d'ina elecziun nova, per quella persuna che ha fatg las pli biaras vuschs.

art. 41

- Reponderaziun
- ¹ In conclus dalla radunonza communal sa vegnir presentaus da tut temps a quella per ina reponderaziun. Resalvai restan ils dretgs da tiarzs.

² Sch'igl ei buca vargau in onn dapi l'entrada en vigur d'in conclus, eis ei da dar suatientscha alla damonda sulettamein sche quei vegn concludiu cun ina maioritad da 2/3 dallas vuschs valeivlas.

art. 42

Cumportament cuntrari al reglament A tgi che secuntegn cuntrari al reglament durant la radunonza communal, sa il president dar ina reprimanda. El cass da repetiziun ha il president il dretg da privar la persuna culpona dil plaid e da far ir ella ord il local da radunonza.

b) La suprastonza communal

art. 43

Cumposiziun ¹ La suprastonza communal ei l'autoritad administrativa e poliziala dalla vischnaunca.
² Ella secumpona dil president e da quater ulteriurs commembers e ha dus suppleants.
³ La suprastonza communal dessegna ord siu miez il vicepresidente sco era ils caus dils differents departaments e lur substituziuns.
⁴ Ils suppleants ston mo vegnir envidai, sch'in commember ordinari sa buca separticipar allas sedutas per pli che treis meins pervia da malsogna u assenza dil liug.

art. 44

Sedutas ¹ La suprastonza communal vegn convocada dil president communal, ni eventualmein dil vicepresidente quei aschi savens che las tractandas pretendan.
² Sin istanza da dus suprastonts ei il president obligaus da clamar ina seduta extraordinaira.
³ Il canzlist communal pren part allas sesidas cun vusch consultativa.

art. 45

Habla da concluder La suprastonza communal ei habla da decider sche silmeins treis commembers ni suppleants ein presents.

art. 46

Votaziuns ed elecziuns

¹ Per tut las votaziuns ed elecziuns vala igl absolut pli dils commembers presents. Ein las vuschs egualas decida il president, tier elecziuns la sort.

² Scadin commember ei obligaus da votar. Resalvadas ein las disposiziuns da prender stgisa.

art. 47

Cumpetenzas ed incumbensas

La suprastonza communal ha tuttas cumpetenzas ch'ei buca surdadas ad in auter organ entras dretg federal ni cantunal, entras la constituziun communal ni ina lescha communal. Ella ha oravontut las suandontas incumbensas:

1. applicar il dretg federal e cantunal sco era exequir las leschas ed ordinaziuns communalas ed exquir ils conclus dalla radunonza communal;
2. preparar las tractandas per mauns dalla radunonza communal;
3. menar e survigilar l'entira administraziun communal;
4. administrar la facultad communal e tut ils secturs d'administraziun;
5. stabilir il quen annual ed il preventiv;
6. elaboraziun ed applicaziun dil plan da finanzas;
7. prender conclus davart expensas entochen igl importo da frs. 25 000 per la medema cussa ed entochen frs. 5 000, sch'ei setracta d'expensas che serepetan onn per onn, sco era credits supplementars entochen 20 % dalla summa dil preventiv, denton maximum frs. 25 000;
8. prender disposiziuns realas d'impurtonza subordinada sco cumprar e vender terren dameins che 200 m², purificar cunfins sco era conceder servituds per implonts digl interess public;
9. prender conclus davart mesiras en connex cun la politica da terren e da terren da baghegiar;
10. la stipulaziun da contracts, dils quals la liquidaziun croda ella cumpetenza dalla suprastonza;

11. la surdada da lavurs, d'incaricas e furniziuns en rama dalle competenzas finanzialas, respectiv dil preventiv e dils conclus dalla radunonza communal, sco era la deliberaziun da credits concedi;
12. decider davart menar process e recuors sco era davart far entelgientschas ni contracts da cumpromiss;
13. l'execuziun dalla pussonza poliziala che cumpeta alla vischnaunca, sco era l'execuziun dalla competenzaa penala ella procedura penala administrativa;
14. eleger ed engaschar ils emploiai communal el rom dil plan da plazzas approbaus dalla radunonza communal;
15. eleger ils funcziunaris communal tenor aschunta da questa constitiziun.

art. 48

Representar la vischnaunca anoviars

¹ La suprastonza communal representa la vischnaunca enviars tiarzas persunas ed avon dertgira.

² Il president communal ni il vicepresidente sutscriva ensemen cun in ulteriur commember da suprastonza ni cun il canzlist communal valeivlamein per la vischnaunca.

art. 49

Partiziuns administrativas

¹ L'administraziun da vischnaunca vegn repartgida tenor sector en tschun departaments. Scadin commember dalla suprastonza communal meina in departament. La repartiziun succeda entras la suprastonza communal ed ei da far enconuschenta alla radunonza communal. Ils caus dils departaments substituteschan in l'auter tenor conclus dalla suprastonza communal.

² Las singulas partizuns administrativas cumpeglian per regla ils suandonts camps:

1. administraziun generala, finanzas, taglias, economia publica e baghetgs publics;
2. scolaesser, sanadad, socialessen, cultura, temps liber e sport;
3. fatgs da baghegiar, polizia da baghegiar, planisaziun e protecziun dalla natira e digl ambient;

4. stradalessers (lucivars communal, lucivars communal), forestalessers, dismessa da rumien e turissem;
5. provediment d'aua e canalisaziun, santeri, agricultura, polizia, pumpiers, schurmetg civil ed uorden militar.

³ En cass specials sa la suprastanza communal surdar singulas incumbensas e duers specials al cau d'in auter departament.

⁴ Per preparar singulas fatschentas sa la suprastanza communal incaricar da cass tier cass cumissiuns specialas ni consultar cussegladers ni experts dil fatg.

art. 50

Gestiun

¹ Mintga cau dil departament ni siu substitut ha d'administrar e survegilar las fatschentas che pertuccan siu departament, da far las funcziuns officialas necessarias e da rapportar alla suprastanza communal.

² Decisiuns ein resalvadas sulettamein alla suprastanza communal. La suprastanza communal sa surschar fatschentas da muntada secundara ad ulteriurs funcziunaris communal.

art. 51

President communal

¹ Il president communal meina las radunonzas communalas e presidiescha las sedutas da suprastanza.

² Il president communal prepara la gliesta da tractandas dalla suprastanza communal. El procura ensemen cun ils ulteriurs commembers dalla suprastanza communal per l'execuziun dils conclus pri.

³ En cass urgents sa el prender las disposiziuns necessarias provisorias.

c) La cumissiun da quen e gestiun

art. 52

Cumposiziun

La cumissiun da quen e gestiun secumpona da treis commembers e d'in suppleant. Ella seconstituescha senza.

art. 53

- Incumbensas
- ¹ La cumissiun da quen e gestiun examinescha sil pli tard suenter mintga bilanza dil quen annual, ils quens e la gestiun da tut ils uffecis communalas e d'eventualas cassas specialas. Ella ha da rapportar en scret e da far propostas alla radunonza communalas.
- ² La cumissiun da quen e gestiun sa incumbensar en entelgientscha cun la suprastonza communalas igl Uffeci cantunal da vischnauncas ni persunas dil fatg cun l'examinaziun dil quen e dalla gestiun.
- ³ Davart constataziuns da muntada subordinada san la cumissiun da quen e gestiun ed igl organ da revisiun render in rapport special alla suprastonza communalas.
- ⁴ La radunonza communalas relai in reglament da fatschenta per la cumissiun da quen e gestiun.

art. 54

- Rapport
- La cumissiun da quen e gestiun ha d'orientar permanentamein la suprastonza communalas davart sias constataziuns. Ella ha da rapportar alla radunonza communalas annualmein davart ils affars e quen da vischnaunca e da far propostas per mauns dils vischins.

d) Il cussegl da scola

art. 55

- Cumposiziun
- Il cussegl da scola consista da tschun commembers inclus il commember dalla suprastonza communalas incumbensaus cun il departament (ex officio) e ha dus suppleants. Il cussegl da scola vegn tgamunaus dil cau da departament. Pigl auter seconstituescha il cussegl da scola sez.

art. 56

- Incumbensas e cumpetenzas
- ¹ Il cussegl da scola ei responsabels per l'applicaziun dalla legislaziun da scola federala, cantunala e communalas. El diregia e survigilescha il menaschi dallas scolas menadas dalla vischnaunca.
- ² Sper las cumpetenzas numnadas ella lescha da scola cantunala cumpeta al cussegl da scola:

1. propostas per l'elecziun e/ni la relaschada da scolastas e scolasts per mauns dalla suprastanza communal. La reelecziun dalla magistraglia cumpeta al cussegl da scola;
2. da preparar igl uorden da scola ed igl uorden disciplinar per mauns dallas instanzas cumpetentas;
3. haver quitau pil bien manteniment dils baghetgs da scola e per tuts indrezs che surveschan alla scola;
4. eleger il dentist da scola, ils gidonters per la tgira da dents ed il miedi da scola.

³ Las cumpetenzas finanzialas dil cussegl da scola sedrezzan tenor igl uorden da scola dalla vischnaunca da Schluein. Ultra da quei cumpetan las cumpetenzas finanzialas sil sector da scola als organs ordinaris dalla vischnaunca.

2. Ulteriurs organs / cumissiuns

Instanza da baghegiar / cumissiun da baghegiar

1. L'instanza da baghegiar ei la suprastanza communal.
2. La cumissiun da baghegiar consista da treis commembers ed in suppleant. Ella vegn empalada dil cau dil departament (ex officio). Ils ulteriurs commembers vegnan eligi dalla radunonza communal per la medema perioda d'uffeci sco l'instanza da baghegiar.
3. La cumissiun da baghegiar ei habla da decider sche silmeins dus commembers ein presents.
5. La cumissiun da baghegiar ei igl organ da cussegliaziun dall'instanza da baghegiar en tuttas fatschentas, nua ina decisiun sin fundament d'ina damonda da baghegiar ei da prender. La cumissiun da baghegiar examinescha las damondas da baghegiar davart sia legalitad ed opportunitad e fa proposta per mauns dall'instanza da baghegiar.

La cumissiun da baghegiar procurescha per l'execuziun dallas leschas da baghegiar federalas, cantunalas e communalas.

3. Canzlia communal / emploiai communal

art. 57

Canzlia communal La canzlia communal ei amministrativamein suttamessa alla suprastonza communal. Ella procura l'entira contabilitad ed exequescha las funcziuns surdadas ad ella entras la suprastonza communal. Specialmein exequescha la canzlia communal ils conclus e las disposiziuns dalla suprastonza communal, aschilunsch che buca menaders da partizun ein incaricai cun quellas funcziuns.

art. 58

Canzlist communal ¹ Il canzlist communal meina l'administraziun communal e survigilescha il persunal dall'administraziun.

² Il canzlist communal ni siu substitut meina il protocol dallas radunonzas communalas e dallas sesidas da suprastonza. Sche necessari procura el era il protocol da singulas cumisiuns specialas tenor incarica dalla suprastonza communal.

art. 59

Engaschament
dil persunal ¹ La suprastonza communal engascha il persunal communal, aschinavon che buc in auter organ ei incumbensaus cun quella incarica.

² Aschilunsch che la vischnaunca relai buca disposiziuns divergentas, sedrezzan la relaziun da survetsch e la paga tenor la legislaziun cantunala dil persunal respectiva. Resalvadas restan las disposiziuns dalla lescha cantunala da scola e l'ordinaziun cantunala davart la salarisaziun da scolastas e scolasts.

III. Finanzas, taglias ed autras taxas

art. 60

Principis pil
menaschi ¹ Ils mieds publics ein da duvrar a moda spargnusa ed economica.

² A vesta mesauna duei il menaschi finanziel esser equilibraus.

³ Mintga expensa pretenda ina basa legala, in conclus da credit ed ina autorisaziun per il pagament.

art. 61

Principis ed
organisaziun dalla
contabilitad

¹ La contabilitad vegn menada tenor ils principis renconuschi per ils menaschis publics.

² Il quen da facultad ei da metter sin in solid fundament entras amortisaziuns regularas e commensuradas.

³ Mieds ligiai vid in intent, fondos, fundaziuns e finanziaziuns specialas ein da tractar e da manischar separadamein dall'ulteriura facultad.

⁴ Il quen annual vegn serraus giu cun la fin digl onn calendar. El ei da presentar alla radunonza communal per l'approbaziun mintgamai entochen ils 30 da zercladur cun aschuntar il rapport dalla cumissiun da quen e gestiun.

⁵ Il preventiv e la proposta per il pei da taglia ein mintgamai da suttametter alla radunonza communal entochen miez december digl onn precedent.

art. 62

Cumposiziun
dalla facultad

La facultad dalla vischnaunca secumpona:

- a) dallas caussas en diever public sco vias, piazzas, auas e dil terren, vid il qual igl ei buca cumprovau ina proprietad privata (art. 664 CCS ed art. 118 e 119 LtCCS);
- b) dalla facultad administrativa, numnadamein; dallas caussas e dils fonds che vegnan mess directamein cun lur substanzia el survetsch dall'administraziun. Leutier appartegnan oravontut la casa communal e la casa da scola, las ovras per proveder ils habitonts cun aua ed electricitad, ils cundrezs per stizzar fiug, ils luvratoris, las piazzas etc.;
- c) dalla facultad da diever, numnadamein; las alps, las pastiras, ils uauls, ils dretgs da far lenna e da pasculaziun;
- d) dalla facultad da finanzas sco capitals, daners bluts, pretenziuns, beins immobilis ed ovras che vegnan salvai en la proprietad dalla vischnaunca pervia da lur valeta da facultad e che vegnan teni en las fuormas dil dretg privat (locaziun, affittaziun, vendita dils recavs) ni che vegnan utilisai entras conceder dretgs d'utilisaziun speciala.

art. 63

Taglias e
taxas

La vischnaunca cuarcla ils basegns finanziaus oravontut cun taglias, cul recav ord la facultad sco era cun taxas e contribuziuns.

art. 64

Taxas d'utilisaziun,
contribuziuns vid
cuosts; tscheins
d'affittaziun

¹ Per las utilisaziuns pretenda la vischnaunca taxas d'utilisaziun e tscheins d'affittaziun.
La vischnaunca sa pretender plinavon dils legitimai contribuziuns commensuradas vid ils cuosts per las utilisaziuns, dallas qualas els han effectivamein fatg diever.

² Sco recumpensa per utilisaziuns sin fundament da concessiuns ni lubientschas dil diever public augmentau incassescha la vischnaunca taxas che corrispundan per regla alla valeta d'utilisaziun.

art. 65

Taxas specialas

Eregia la vischnaunca ovras ni indrezs che portan in avantatg special a certas persunas ni che han per consequenza in augment dalla valeta per certs beins dalla facultad, sa ella incassar ina contribuziun che corresponda a quei avantatg vid ils cuosts dall'ovra tenor las leschas communalas ed ils regulativs specials.

art. 66

Taxas

¹ La vischnaunca sa pretender taxas da diever dils utilisaders per las ovras, las interpresas e per ils indrezs ch'ella ha eregiu e ch'ella meina sezza. L'altezia da quellas taxas sedrezza tenor ils decrets communal respectivs.

² Sco recumpensa per far diever dall'administraziun communal ni per l'execuziun dad in act official (per dar p.ex. lubientschas) sa la vischnaunca incassar taxas administrativas.

³ L'altezia dallas taxas ei da fixar per regla aschia che silmeins ils cuosts e las expensas dalla vischnaunca san vegnir curclai ord lur recav.

art. 67

- Taglias
- ¹ La vischnaunca incassescha taglias sin basa dalla lescha communal da taglia, la quala sto vegnir approvada dalla regenza.
- ² Subsidiarmentein vala la legislaziun cantunala da taglia per la vischnaunca.

art. 68

- Taxa da cura e
taxa per promover
il turissem
- ¹ Per promover il turissem sa la vischnaunca incassar ina taxa da cura ed ina taxa per promover il turissem.
- ² Las entradas astgan buca vegnir utilizadas per la finanziaziun d'incumbensas ordinarias dalla vischnaunca.

IV. Vischnaunca burgheisa

art. 69

- Dretg dils burgheis
- Il dretg dils burgheis e dalla vischnaunca burgheisa enteifer la vischnaunca politica sedrezzan tenor la legislaziun cantunala.

V. Fatgs da baselgia

art. 70

- Pleiv
- Il dretg dalla pleiv ein garanti el senn dalla constituziun cantunala. Ella administrescha independentamein sia facultad.

VI. Determinaziuns finalas

art. 71

- Revisiun
- La presenta constituziun sa vegnir revedida da tut temps cum-pleinamein ni parzialmein. Mintga revisiun va en vigur cun il conclus respectiv.

art. 72

- Entrada en vigur
- ¹ La presenta constituziun va en vigur cun l'approbaziun entras la radunonza communal.
- ² Per l'approbaziun eis ella da presentar alla regenza ch'examinescha ella concernent sia legalitad. Quei vala per scadina midada ni cumpletaziun posteriura dalla constituziun.

art. 73

- Annulaziun da determinaziuns cuntradicorias
- ¹ Questa constituziun remplazza quella dils 20 da mars 1987.
- ² Cun l'entrada en vigur da questa constituziun vegnan tuts conclus dalla vischnaunca che stattan en cunterdicziun cun la nova constituziun abrogai.

Questa constituziun ei vegnida approvada dalla radunonza communal dils 6 d' avrel 2011.

Il president communal:

Il canzlist communal:

Bruno Wellinger

Daniel Walder

Approbau dalla regenza tenor conclus dils 17 da matg 2011, nr. 457

Il president:

Il cancelier:

Dr. iur. M. Schmid

Dr. iur. C. Riesen

Aschunta 1 - cumpetenzas radunonza communal

La radunonza communal elegia suandonts organs:

- il president communal
- 4 commembers dalla suprastonza communal
- 2 suppleants (suprastonza communal)
- 3 commembers dalla cumissiun da quen e gestiun
- 1 suppleant (cumissiun da quen e gestiun)
- 2 commembers dalla cumissiun da baghegiar
- 1 suppleant (cumissiun da baghegiar)
- 1 archivar communal
- 4 commembers dil cussegl da scola
- 2 suppleants (cussegl da scola)
- 2 delegai Corporaziun d'aua Foppa
- 1 suppleant (Corporaziun d'aua Foppa)
- 2 delegai Serenera ARA Foppa
- 1 suppleant (Serenera ARA Foppa)
- 1 delegau Spital regiunal Surselva
- 1 suppleant (Spital regiunal Surselva)
- cumissiun da tiarms
- cumissiun da perimeter

- dallas ulteriuras elecziuns, aschilunsch ch'ellas ein buca surdadas expressi-
vamein ad in'otra autoritad communal.

Aschunta 2 - cumpetenzas suprastonza communal

La suprastonza communal elegia suandonts officials communals:

- emploiai communals:
 - canzlist communal
 - persunal da canzlia
 - emprendist mercantil
 - scolasts
 - mussadra da scoletta
 - luvvers communals
 - pedels
 - causecziun
 - schazegiaders officials

- inspectur da fiug
- spazzatgamin e controllader da scaldaments
- inspectur da carn
- menader provediment economic naziunal
- delegau Spitex
- delegau cumissiun da menaschi piazza da golf Schluein-Sagogn
- delegau Uniun Ruinaulta
- cumissiun en cass da catastrofas sin territori da vischnaunca
- persuna da contact „malnér da pumera“
- persuna da contact „ambrosia / neofitas“

Nua ch'ei fa basegns elegia la suprastonza communal ils suppleants dils suranumnai officials.

Las midadas tier l'aschunta 1 "cumpetenzas radunonza communal" e tier l'aschunta 2 "cumpetenzas suprastonza communal" ein vegnidas approbadas dalla radunonza communal dils 28 d'avrel 2014 e van en vigur cun l'approbaziun.

Il president communal:

Il scarvon communal:

Bruno Wellinger

Augustin Beeli